

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.013.06.2023

**Pani
Aldona Malińska-Margol
Kierownik
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Hrubieszowie**

ul. 3-go Maja 15
22-500 Hrubieszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola P/23/003 – Działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie (dalej: Ośrodek lub MOPS).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aldona Malińska-Margol – Kierownik Ośrodka (dalej: Kierownik), wcześniej ¹ p.o. Kierownika była Justyna Krawczyk-Stadnik.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do 15 września 2023 r., tj. dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Dariusz Barej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/121/2023 z 11 lipca 2023 r. (akta kontroli str. 1-4)

I. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Ośrodek w większości prawidłowo realizował działania pomocowe na rzecz obywateli Ukrainy w zakresie wypłaty świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia oraz jednorazowego świadczenia 300 zł. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały negatywnego wpływu na wsparcie osób, do których pomoc była adresowana.

Informacje o możliwości uzyskania świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy oraz jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł opublikowane zostały na stronie internetowej Urzędu Miasta Hrubieszów oraz dostępne były w dwujęzycznej wersji (polsko-ukraińskiej) na tablicach ogłoszeń w MOPS.

Wnioski o wypłatę świadczeń były rzetelnie rozpatrywane, a informacje w nich zawarte weryfikowano w szczególności w dostępnych systemach teleinformatycznych. Warunki zakwaterowania i wyżywienia sprawdzano i dokumentowano podczas wizji lokalnych.

Świadczenia wypłacano na wskazane przez wnioskodawców rachunki bankowe, a wydatki z tego tytułu ujmowano w księgach rachunkowych zgodnie z ich treścią ekonomiczną i we właściwych paragrafach klasyfikacji budżetowej.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- przyznania i wypłacenia świadczeń pieniężnych z tytułu zapewnienia obywatelom Ukrainy zakwaterowania i wyżywienia na kwotę 10 640 zł, pomimo braku nr PESEL w „kartach osoby przyjętej do zakwaterowania”⁴, co było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom

¹ Od 1 lutego do 30 kwietnia 2022 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zarówno przekazane bazy danych w wersji elektronicznej, jak i wersje papierowe kart ww. wniosków nie zawierały nr PESEL.

Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁵, w brzmieniu obowiązującym od 30 kwietnia 2022 r. (w czterech sprawach spośród 40 zbadanych);

- przyznania i wypłacenia świadczeń pieniężnych z tytułu zapewnienia obywatelom Ukrainy zakwaterowania i wyżywienia za okres przekraczający 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: RP) w łącznej kwocie 4720 zł, pomimo braku spełnienia przesłanek określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty⁶ (w trzech sprawach spośród 40 zbadanych);
- rozpatrywania wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy, z przekroczeniem terminu, o którym mowa w § 3 ust. 2 rozporządzenia RM z 4 maja 2022 r. (w czterech sprawach z 40 zbadanych);
- wydania na podstawie art. 31 ust. 6 ustawy o pomocy decyzji odmawiającej przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego (300 zł) z naruszeniem terminu określonego w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷ oraz nie dopełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 36 § 1 i 2 kpa, tj. nie zawiadomienia strony o niezakończonym terminie, nie podaniu przyczyn zwłoki i nie wskazaniu nowego terminu zakończenia sprawy;
- stosowania formularzy wniosków niezgodnych ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przybywającym na terytorium RP w związku z działaniami wojennymi⁸ (w 10 sprawach z 40 poddanych analizie).

II. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty

Opis stanu faktycznego

1. Burmistrz Miasta Hrubieszów (dalej: Burmistrz) wyznaczył Ośrodek i upoważnił Kierownika⁹ do prowadzenia spraw w zakresie przyznawania świadczenia pieniężnego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy, a do przeprowadzania czynności w przedmiocie rozpatrywania wniosków i weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia upoważnionych było dwóch pracowników MOPS.

(akta kontroli str. 20-22)

Zapewniono możliwość składania wniosków w siedzibie Ośrodka oraz za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, w rozumieniu art. 2 pkt 5

⁵ Dz. U. z 2023 poz. 103, ze zm. (dalej: ustawa o pomocy).

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1381 (dalej: rozporządzenie RM z 4 maja 2022 r.).

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm. (dalej: kpa).

⁸ Dz. U. poz. 608, ze zm. (dalej: rozporządzenie MSWiA z 16 marca 2022 r.).

⁹ Zarządzenie nr 743/2022 Burmistrza Miasta Hrubieszów z 29 marca 2022 r.

ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną¹⁰, tj. za pomocą usługi ePUAP¹¹.

Informacja o możliwości uzyskania świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy dostępna była na stronie internetowej Urzędu Miasta¹² (tylko w języku polskim), przekazywana była również przez pracowników Urzędu i wolontariuszy w ośrodku recepcyjnym, a także przez pracowników Ośrodka, bezpośrednio i telefonicznie. Na tablicach ogłoszeniowych w budynku MOPS dostępne były informacje w języku polskim i ukraińskim o rodzajach dostępnych świadczeń i warunkach ich otrzymania.

(akta kontroli str. 23-25, 184)

Ośrodek nie utworzył odrębnego rachunku bankowego na potrzeby gromadzenia i wydatkowania środków finansowych Funduszu Pomocy. Otrzymywane z Urzędu środki na wypłatę świadczeń wpływały na rachunek bankowy Ośrodka służący do bieżącej obsługi tej jednostki. Rachunek ten nie był oprocentowany.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że wyodrębniony rachunek bankowy na potrzeby Funduszu Pomocy posiada Gmina Miejska, natomiast Ośrodek wykorzystuje swój podstawowy rachunek bankowy, na który przekazywane są środki finansowe. Dokonywane wydatki oraz księgowane koszty są prowadzone z zastosowaniem analityki, co pozwala na ich wyodrębnienie w poszczególnych pozycjach księgowych.

(akta kontroli str. 26-37, 297-298)

Łącznie z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy Ośrodek wypłacił:

- 932 tys. zł w 2022 r. na podstawie 238 pozytywnie rozpatrzonych wniosków (które wpłynęły w tym okresie),
- 159 tys. zł do 30 kwietnia 2023 r. (złożono 46 wniosków, które rozpatrzono pozytywnie).

W 2022 r. z tej formy wsparcia skorzystało 761 obywateli Ukrainy objętych pozytywnie rozpatrzonymi wnioskami, a od 1 stycznia do 30 kwietnia 2023 r. - 131. Koszt obsługi tego zadania (obliczony zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o pomocy) wyniósł 5,7 tys. zł w 2022 r. i 1,3 tys. zł w 2023 r. (do 30 kwietnia).

(akta kontroli str. 38-49)

W Ośrodku nie zostały opracowane i wdrożone wewnętrzne procedury w zakresie zasad weryfikacji wniosków o przyznanie świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy, sprawdzenia zapewnienia warunków oraz weryfikacji uprawnień do wydłużenia wypłaty świadczenia powyżej 120 dni.

Zastępca Kierownika Ośrodka wyjaśniła, że zasady przyznawania pomocy i wypłaty świadczenia określała ustawa oraz właściwe rozporządzenia, dlatego nie było konieczności tworzenia procedur wewnętrznych. Warunki zakwaterowania i wyżywienia weryfikowane były na miejscu przez pracowników MOPS. Z przeprowadzonych wizji lokalnych sporządzono notatki służbowe. Weryfikowane były także uprawnienia do wydłużenia wypłaty świadczenia powyżej 120 dni za pomocą aplikacji „Źródło”. Ośrodek korzystał również z programu „Elpis pomoc obywatelom Ukrainy”, którego bazy danych obejmowały osoby z terenu objętego właściwością MOPS.

(akta kontroli str. 50-58, 185-186)

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 344.

¹¹ Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej.

¹² Informacja dotycząca świadczeń pieniężnych dla osób przyjmujących obywateli Ukrainy: <https://miasto.hrubieszow.pl/content/%C5%9Bwiadczenie-pieni%C4%99%C5%BCne-40-z%C5%82-dla-os%C3%B3b-przyjmuj%C4%85cych-uchod%C5%BAc%C3%B3w-z-ukrainy-terminy-zasady>.

Analiza 40 spraw¹³ na kwotę 174,1 tys. zł zakończonych wypłatą świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia wykazała, że:

- wnioski (40) zostały złożone w terminie miesiąca od ostatniego dnia okresu objętego wnioskiem¹⁴;
- wypłaty przekazywano w wysokości wynikającej z wniosku na rachunek bankowy wnioskodawcy od 1 do 21 dni od rozpatrzenia oraz w dwóch przypadkach odpowiednio po 31 dniach i po 44 dniach;
- w 10 przypadkach składane druki wniosków były niezgodne z obowiązującym wzorem, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w czterech przypadkach wnioski zostały rozpatrzone z przekroczeniem terminu miesiąca od daty ich złożenia, o którym mowa w § 3 ust. 2 rozporządzenia RM z 4 maja 2022 r., co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- w 14 sprawach (dotyczących 26 obywateli Ukrainy) przedłużono okres wypłaty świadczenia powyżej 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium RP¹⁵, w tym w trzech sprawach przyznane zostały świadczenia na okres przekraczający 120 dni osobom nieuprawnionym, tj. nie spełniającym przesłanek określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia RM z 4 maja 2022 r., co wskazano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w czterech przypadkach wypłacone zostały świadczenia z tytułu zapewnienia obywatelom Ukrainy zakwaterowania i wyżywienia, pomimo braku nr PESEL w „kartach osoby przyjętej do zakwaterowania”¹⁶, co było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt 4 ustawy o pomocy, w brzmieniu obowiązującym od 30 kwietnia 2022 r., co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- wnioski składane przez osoby fizyczne i przez podmioty były rozpatrywane jednolicie, dokumentacja¹⁷ jednego z tych podmiotów (osoba prawna) zawierała notatki służbowe z przeprowadzonych wizyt pracowników Ośrodka pozytywnie weryfikujących warunki zakwaterowania i wyżywienia. W 2022 r. trzy podmioty (osoba prawna, związek wyznaniowy i spółka z o.o.) otrzymały świadczenia pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia dla 20 obywateli Ukrainy, w 2023 r. takie przypadki nie wystąpiły;
- w 19 przypadkach na 40 analizowanych spraw (tj. 47,5%) pracownicy MOPS skontrolowali warunki zakwaterowania udostępnione przez wnioskodawców, co udokumentowano notatkami służbowymi.

(akta kontroli str. 59-68, 73-160, 191-224)

W trakcie czynności kontrolnych NIK, Ośrodek podjął działania w celu weryfikacji czy w pozostałych przypadkach, nieobjętych próbą kontrolną, wystąpiły nieprawidłowości. Weryfikacja 84 spraw (zbadanych dodatkowo przez Ośrodek), w których przyznano świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy na okres przekraczający 120 dni od dnia przybycia na terytorium RP wykazała, że w czterech przypadkach¹⁸ przyznane zostały świadczenia pieniężne w zawyżonej wysokości¹⁹ w związku z błędnym obliczeniem

¹³ W okresie objętym kontrolą nie było spraw zakończonych odmową wypłaty świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia.

¹⁴ Zgodnie z art. 13 ust. 1e ustawy o pomocy oraz art. 8 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1383).

¹⁵ W czterech przypadkach wnioski nie zawierały uzasadnienia wypłaty świadczenia powyżej 120 dni, w pozostałych 10 przypadkach taki zapis zawierały. Wszystkie zawierały ślad rewizyjny w postaci numeru identyfikacyjnego z aplikacji „Źródło”.

¹⁶ Zarówno przekazane bazy danych w wersji elektronicznej, jak i wersje papierowe kart ww. wniosków nie zawierały nr PESEL.

¹⁷ Wnioski nr: MOPS.4210.131.204.2022 z 9 września 2022 r., MOPS.4210.131.214.2022 z 17 października 2022 r. i MOPS.4210.131.231.2022 z 1 grudnia 2022 r.

¹⁸ Nr: MOPS.4210.131.171.2022 z 11 lipca 2022 r., MOPS.4210.131.186.2.022. z 16 sierpnia 2022 r., MOPS.4210.38.13.2023 z 26 stycznia 2023 r. i MOPS.4210.38.41.2023 z 7 kwietnia 2023 r.

¹⁹ W pierwszym przypadku dwóch osób o 3 dni, co skutkowało zawyżeniem wypłaconego świadczenia o 240 zł, w drugim o 37 dni, a wartość zawyżonego świadczenia wyniosła 1480 zł, w trzecim o 32 dni, co powodowało wypłatę świadczenia w kwocie o 1280 zł zawyżonej, w czwartym o 42 dni w związku z czym świadczenie było zawyżone o 1680 zł.

okresu przebywania na terytorium Polski - od trzech do 42 dni. Łącznie wartość zawyżonych świadczeń wyniosła 4680 zł.

Kierownik MOPS wyjaśniła, że przyczyną nieprawidłowego naliczenia i wypłacenia świadczeń było błędne przeliczenie okresu przebywania na terytorium RP.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Kierownik Ośrodka poinformowała, że występuje z wezwaniem do zapłaty nienależnych świadczeń pieniężnych z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy za okres ponad 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium RP oraz brakiem wskazanego we wniosku numeru PESEL.

(akta kontroli str. 66-114, 191-224, 226-228, 233-296)

Minister Cyfryzacji ogłosił²⁰ termin (27 maja 2022 r.) wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających prowadzenie bazy danych wniosków o świadczenie z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy. Służyła do tego aplikacja „Źródło”, moduł „Zakwaterowania UKR” Systemu Rejestrów Państwowych.

Pracownik Ośrodka rozpoczął wprowadzanie danych do tej aplikacji 30 maja 2022 r. po uzyskaniu wymaganych upoważnień i odbyciu szkolenia (26 maja 2022 r.). Wprowadzane wnioski opatrywano nr identyfikacyjnym nadanym przez aplikację „Źródło”. Aplikacja pozwalała na weryfikację danych osób ujętych we wnioskach (data wjazdu do RP, nr PESEL, pobieranie świadczeń w innych ośrodkach). Analiza 40 spraw wykazała, że 14 wniosków nie zostało wprowadzonych do bazy danych aplikacji „Źródło”, ponieważ wpłynęły do MOPS przed uruchomieniem tej aplikacji.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że do czasu jej uruchomienia, wnioski weryfikowano w oparciu o oświadczenia wnioskodawców składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Przed uruchomieniem aplikacji „Źródło” do MOPS złożono 126 wniosków na kwotę 404,3 tys. zł.

Treść oświadczeń wnioskodawców składanych pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń była zgodna ze wzorem określonym w rozporządzeniu MSWiA z 16 marca 2022 r.

Urząd Miasta Hrubieszów 20 maja 2022 r. przekazał Ośrodkowi nowy sprzęt komputerowy do pracy w aplikacji Źródło, w tym min. notebook HP Probook 455 o wartości 3932,31 zł, wymieniony sprzęt nie został wprowadzony do ewidencji księgowej Ośrodka, opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 63, 161, 191-225, 299-308)

Wypłata świadczeń z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia została ujęta w księgach rachunkowych zgodnie z treścią ekonomiczną wydatku.

Do końca września 2022 r. wypłatę środków z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy klasyfikowano w dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w rozdziale 85395 Pozostała działalność, po stronie wydatkowej w paragrafie 3110 Świadczenia społeczne.

Po zmianie klasyfikacji budżetowej²¹ tego rodzaju świadczenia klasyfikowano do paragrafu 3280 Świadczenia związane z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 26-27, 73-113, 116-160)

W okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi dotyczące wypłat świadczeń za zakwaterowanie i wyżywienie.

(akta kontroli str. 38, 162-163, 185-186)

²⁰ W komunikacie z 23 maja 2022 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających prowadzenie bazy danych, o której mowa w art. 13a ust. 1 ustawy o pomocy.

²¹ Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. poz. 1571).

2. Burmistrz Miasta na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy upoważnił Kierownika oraz 10 pracowników Ośrodka do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł, o którym mowa w art. 31 ust. 1 ustawy o pomocy.

(akta kontroli str. 20-22)

MOPS z tytułu jednorazowego świadczenia pieniężnego przysługującego obywatelom Ukrainy, wypłacił:

- 82,8 tys. zł w 2022 r. (276 świadczeń), a koszty obsługi zadania wyniosły 1,7 tys. zł,
- 1,2 tys. zł do 30 kwietnia 2023 r. (cztery świadczenia), których koszt obsługi wyniósł 0,024 tys. zł (tj. 2% wartości świadczeń).

W 2022 r. do Ośrodka wpłynęły 154 wnioski, które zostały pozytywnie rozpatrzone. W 2023 r. (do 30 kwietnia) na trzy złożone wnioski, dwa rozpatrzone pozytywnie, a jeden odmownie. Przyczyną odmowy był wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium RP na okres powyżej 30 dni, pozbawiający go uprawnień, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy.

(akta kontroli str. 38, 164-178)

Ośrodek nie angażował do obsługi obywateli Ukrainy osób posługujących się językiem ukraińskim. Stosowano dwujęzyczny (polsko-ukraiński) wzór wniosku o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego opracowany na podstawie informacji dostępnych w Internecie.

Wysokość zapotrzebowania na świadczenie oraz jego obsługę określano na podstawie złożonych wniosków. Np. potrzeby Ośrodka na 21 marca 2022 r. oszacowano na 30,6 tys. zł (w tym 0,6 tys. zł koszty obsługi). Środki te odpowiadały zapotrzebowaniu, gdyż 11 kwietnia 2022 r. wypłacono świadczenia o wartości 30 tys. zł.

(akta kontroli str. 185-190)

Analizie poddano 19 spraw zakończonych udzieleniem świadczenia (na kwotę 9,9 tys. zł) i jedną sprawę zakończoną odmową wypłaty świadczenia. Ustalono, że wnioski (19) były zgodne z przyjętym wzorem, kompletne oraz zawierały elementy określone w art. 31 ust. 5 ustawy o pomocy. Decyzja odmawiająca przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego została wydana z naruszeniem przepisów art. 35 § 3 i art. 36 § 1 i 2 kpa, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

MOPS nie wprowadził pisemnych zasad weryfikacji składanych wniosków. Wnioski rejestrowano w systemie Pomost Std Sygnity i w Centralnej Bazie Beneficjentów (dalej: CBB). Instrukcja obsługi systemu Pomost Std zalecała weryfikację zarejestrowanych osób w CBB w celu wyeliminowania pobrania świadczeń w kilku jednostkach²². Każda weryfikacja przeprowadzona przez MOPS w CBB była zapisywana w systemie Pomost Std.

(akta kontroli str. 179-183, 191-224)

Weryfikacja wniosków została udokumentowana poprzez:

- włączenie do akt sprawy potwierdzenia nadania numeru PESEL wnioskodawcy ze statusem UKR (potwierdzenie legalnego wjazdu na terytorium RP od 24 lutego 2022 r. na podstawie dokumentów przekroczenia granicy);
- zapisami w metryce sprawy o sprawdzeniu w CBB.

Analizowane sprawy (20) zostały zarejestrowane w systemie Pomost Std, co umożliwiło sprawdzenie wnioskodawcy i eliminowało możliwość powtórnej

²² System POMOST Std ostrzegał o próbie ponownego przyznania jednorazowego świadczenia osobie, której zostało już przyznane.

wypłaty świadczenia. Świadczenia wypłacono na konta bankowe wskazane we wnioskach w dniu rozpatrzenia lub do 7 dni od rozpatrzenia wniosku.

(akta kontroli str. 164, 174, 191-224)

Wypłata świadczeń została ujęta w księgach rachunkowych zgodnie z treścią ekonomiczną wydatku. Do końca września 2022 r. wypłatę środków jednorazowego świadczenia (300 zł) klasyfikowano w dziale 853 - „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”, w rozdziale 85395 „Pozostała działalność”, po stronie wydatkowej w paragrafie 3110 „Świadczenia społeczne”. Po zmianie klasyfikacji budżetowej tego rodzaju świadczenia klasyfikowano do paragrafu 3290 „Świadczenia społeczne wypłacane obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP”.

(akta kontroli str. 26-27, 191-224, 230-232)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Ośrodka w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W trzech sprawach²³ (z 40 zbadanych w ramach próby kontrolnej), przyznane zostały świadczenia pieniężne z tytułu zapewnienia obywatelom Ukrainy zakwaterowania i wyżywienia za okres przekraczający 120 dni od dnia przybycia na terytorium RP, pomimo braku spełnienia warunków określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia RM z 4 maja 2022 r. Ustalono, że w pierwszym przypadku liczba dni pobytu powyżej 120 wyniosła - 23, a kwota do wypłaty na pokrycie kosztów zakwaterowania i wyżywienia dla trzech osób została zawyżona o 2760 zł, w drugim liczba dni pobytu powyżej 120 wyniosła - 19, a kwota wypłacona została zawyżona o 760 zł, w trzecim liczba dni powyżej 120 wyniosła - 10, a kwota wypłacona została zawyżona o 1200 zł.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że przyczyną nieprawidłowego naliczenia i wypłacenia świadczeń było błędne przeliczenie okresu przebywania obywateli Ukrainy na terytorium RP.

(akta kontroli str. 66-114, 191-224, 233-296)

2. W czterech przypadkach²⁴ (z 40 analizowanych) wnioski o wypłatę świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy zostały rozpatrzone z przekroczeniem miesiąca od daty ich złożenia, tj. z naruszeniem terminu określonego w § 3 ust. 2 rozporządzenia RM z 4 maja 2022 r. Przekroczenia wyniosły od 1 do 11 dni.

Kierownik MOPS wyjaśniła, że wnioski zostały złożone po terminie sporządzenia zapotrzebowania na wypłatę świadczeń. Z chwilą otrzymania nowej transzy środków finansowych wnioski zostały rozpatrzone, a środki wypłacone niezwłocznie.

Zdaniem NIK termin rozpatrywania wniosków nie miał związku z dostępnością środków finansowych.

(akta kontroli str. 59-65, 191-224)

3. Na podstawie czterech wniosków (z 40 zbadanych) wypłacono świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy w łącznej kwocie 10 640 zł²⁵, pomimo braku nr PESEL w „kartach osoby przyjętej do

²³ Nr: MOPS.4210.131.195.2022 z 16 sierpnia 2022 r., MOPS.4210.131.203.2022 z 9 września 2022 r. i MOPS.4210.131.237.2022 z 8 grudnia 2022 r.

²⁴ Nr: MOPS.4210.131.214.2022 z 17 października 2022 r., MOPS.4210.131.3.2023 z 3 stycznia 2023 r., MOPS.4210.131.5.2023 z 4 stycznia 2023 r. i MOPS.4210.131.206.2022 z 19 września 2022 r.

²⁵ Informacje w sprawie przyznania świadczenia pieniężnego nr: MOPS.4210.131.95.2022 z 16 maja 2022 r. w kwocie 2400 zł, MOPS.4210.131.97.2022 i MOPS.4210.131.97A.2022 z 16 maja 2022 r. w wysokości 4960 zł, MOPS.4210.131.107.2022 z 23 maja 2022 r. o wartości 2480 zł i MOPS.4210.131.106.2022 z 23 maja 2022 r. w wysokości 800 zł.

zakwaterowania²⁶, co było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt 4 ustawy o pomocy, w brzmieniu obowiązującym od 30 kwietnia 2022 r.

MOPS nie wzywał wnioskodawców do uzupełnienia dokumentów.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że przyczyną były nieaktualne formularze wniosków o świadczenie pieniężne (...), które nie zawierały nr PESEL, w związku z czym nr PESEL nie został tam wpisany. Omyłkowo użyto wniosków z poprzedniego rozporządzenia. Wynikało to m.in. z braku szkoleń, niewiedzy oraz natłoku innych

obowiązków w danym okresie. Nie zatrudniano nowych pracowników do obsługi dodatkowych zadań. Z tych samych powodów również nie wzywano wnioskodawców do uzupełnienia wniosków.

(akta kontroli str. 59,62, 114-160, 191-224)

4. W 10 sprawach (z 40 analizowanych) formularze wniosków o świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy były niezgodne ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia MSWiA z 16 marca 2022 r.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że natłok dodatkowych obowiązków uniemożliwił dokładną weryfikację druków wniosków podczas ich składania. Dodała, że użycie nieaktualnych wniosków nie doprowadziło do rozstrzygnięć niezgodnych z prawem lub skutkujących niezasadnym rozporządzeniem mieniem.

W ocenie NIK nieaktualne wzory wniosków były przyczyną braku nr PESEL w „kartach osoby przyjętej do zakwaterowania”, a ich brak skutkował w czterech przypadkach nieprawidłowościami w wymiarze finansowym (szczegóły w nieprawidłowości nr 3).

(akta kontroli str. 191-224)

5. Decyzja odmawiająca przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego (300 zł) została wydana (na podstawie art. 31 ust. 6 ustawy o pomocy) z naruszeniem terminu określonego w art. 35 § 3 kpa, tj. przekroczono termin załatwienia sprawy o osiem dni. Sprawę wszczęto 16 stycznia 2023 r., dokumenty uzupełniające wniosek wpłynęły do MOPS 1 lutego 2023 r., a decyzję wydano i przekazano 24 lutego 2023 r.

Nie dopełniono także obowiązku, o którym mowa w art. 36 § 1 i 2 kpa, tj. nie zawiadomiono strony o niezakończonym w terminie, nie podano przyczyn zwłoki oraz nie wskazano nowego terminu załatwienia sprawy.

Kierownik MOPS wyjaśniła, że powodem opóźnienia było nasilenie obowiązków służbowych. W styczniu i w lutym rozpatrywano nowe wnioski o wypłatę środków z pomocy społecznej w postaci zasiłków okresowych i celowych.

(akta kontroli str. 164-178)

6. Komputer otrzymany 20 maja 2022 r. z Urzędu Miasta o wartości 3932,31 zł, nie został ujęty w ewidencji księgowej Ośrodka. Zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości²⁷, środki trwale o wartości poniżej 10 000 zł, a powyżej 500 zł są objęte ewidencją na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe”.

Główna księgowa Ośrodka wyjaśniła, że protokoły przekazania, otrzymane z Urzędu Miasta nie zawierały cen jednostkowych sprzętu. Burmistrz Miasta wyjaśnił, że stosowne dokumenty nie zostały przekazane w wyniku niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 299-308)

²⁶ Zarówno przekazane bazy danych w wersji elektronicznej, jak i wersje papierowe kart ww. wniosków nie zawierały nr PESEL.

²⁷ Zarządzenie nr 37/2020 Kierownika Ośrodka z 31 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości.

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Prawidłowe obliczanie okresu przebywania na terytorium RP (120 dni) w przypadku przyznawania świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.
2. Przedłużanie okresu wypłaty świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy wyłącznie w przypadku spełnienia przesłanek określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia RM z 4 maja 2022 r.
3. Stosowanie formularzy wniosku o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy zgodnych z obowiązującym wzorem.
4. Terminowe rozpatrywanie wniosków o świadczenie z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz o terminowe wydawanie decyzji o odmowie przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł, a w przypadkach niezakończona sprawy w terminie, zawiadamianie stron w trybie art. 36 § 1 kpa.
5. Wprowadzenie do ewidencji księgowej sprzętu komputerowego otrzymanego 20 maja 2022 r. z Urzędu Miasta, zgodnie z polityką rachunkowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 21 września 2023 r.

Kontroler:

Dariusz Barej
Główny specjalista kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
Podpis

.....
Podpis